

Daniela Arsenović, docent

Andelija Ivkov Džigurski, redovni profesor

Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Departman za geografiju, turizam i hotelijerstvo

e-mail: arsenovic.daniela@gmail.com

Nacionalna pripadnost stanovništva kroz popise: metodološko i političko pitanje

Korišćenje popisnih podataka u svrhu analitičkog, stručnog i naučnog zaključivanja, često je otežano zbog metodoloških izmena i novina u samim popisima, ali i zbog teritorijalnih i administrativnih promena. Od svih obeležja stanovništva obuhvaćenih popisom, podatak o nacionalnoj pripadnosti (odnosno etničkom sastavu stanovništva) i pored činjenice da na osnovu međunarodnih preporuka ne pripada takozvanim osnovnim obeležjima i svaka država samostalno odlučuje da li će prikupljati ovaj podatak, spada u red najkompleksnijih, a samim tim i najosetljivijih pitanja, što se jasno može videti i na primeru popisa u bivšoj Jugoslaviji, a kasnije i Srbiji. U ovom radu analizirano je obeležje nacionalne (etničke) pripadnosti u popisima od 1948. do 2011., njegovo postojanje, brojnost kao i faktori koji su uticali na promenu kategorija. Korišćenje i tumačenje podataka o nacionalnoj pripadnosti zahteva veliki oprez jer je reč o obeležju duboko pristunom u političkom poretku države. Podaci dobijeni o etničkom sastavu stanovništva veoma su važni i neizostavni kod razumevanja određenih kulturoloških karakteristika stanovništva, migracija, prirodnog kretanja stanovništva, kao i položaja etničkih grupa u društvu, a upravo zbog toga je bitno bolje razumevanje opštih ali i strukturnih faktora koji utiču na podatak i postojanje ovog obeležja.

Ključne reči: Nacionalna pripadnost, popis, stanovništvo, etnička kategorizacija, Srbija

Ethnicity in Censuses: methodological and political issue

Involving Census data in analytic, experts and scientific findings is hampered by changes in Census methodology, but also due to the in territorial and administrative changes. According to the international recommendations, question about ethnicity is not among the so-called core characteristic and each country decides independently whether it will be collected or not. Despite thus, question about ethnicity is characterized as one of the most complexed and very sensitive issue, which confirmed and due to previous Censuses in Former Yugoslavia and after in Serbia. This paper analyzed ethnicity through Censuses from 1948 to 2011, ethnic issues, and changes of ethnic category, as well as main reasons for changes in number of category. Due to the fact that ethnicity is very close and strong related with politics system in country, analysis and usage of data about ethnicity require strong alert. Data about ethnicity is very valuable and inevitable in findings and better understanding of cultural diversity of the population, migration flows, natural growth, but also and position of ethnic groups in society, therefore, it is important to improve understanding about general and structural factors involved in buildings of data about ethnicity.

Key words: Ethnicity, census, population, ethnic categorization, Serbia